

BERGXX19

SLYŠET 2x

pondělí 8. dubna 2019, 19.30

Studio Hrdinů

Georg Friedrich Haas

Wer, wenn ich schriee, hörte mich... [česká premiéra]

--- přestávka ---

Georg Friedrich Haas

Wer, wenn ich schriee, hörte mich...

Martin Opršál – bicí nástroje

Peter Vrabel – dirigent

Orchestr BERG

Jana Kubánková, Anna Veverková, Anna Romanovská Fliegerová – housle, Ilija Chernoklinov, Kateřina Lískovcová – viola, Šimon Marek, Helena Velická – violoncello, Tomáš Otevřel, Ondřej Komárek – kontrabas, Anna Stavělová – flétny, Marta Bílá – hoboje, Hanuš Axmann, Kyril Tselipniou – klarinety, Roman Fojtíček – saxofony, Adam Plšek – fagot, Monika Čerovská – horna, Tomáš Dabrowski, Saki Kushioka – trubka, Václav Kalivoda, Ondřej Kašpařík – trombon, Jiří Genrt – tuba, Oleg Sokolov – bicí nástroje, Eliška Bejčková – zvuk

---

SLYŠET 2x

S novou hudbou je to jako s cizími jazyky – opakovaný poslech nám pomáhá rychleji a lépe rozumět. Když slyšíme na koncertě něco vůbec poprvé, máme velmi intenzivní nový zážitek. Když si ale totéž poslechneme soustředěně znovu, můžeme objevit i to, čeho jsme si napoprvé nevšimli, a náš zážitek tak může být ještě bohatší. Vůbec nejlépe jsou na tom asi muzikanti, kteří si při přípravě a zkouškách konkrétní skladbu zahrají mnohokrát...

My si v každém případě myslíme, že platí –
slyšet jednou je dobré, slyšet dvakrát ještě lepší.
A jsme zvědaví, co tomu řeknete vy.

Jakkoliv nově může působit hudba rakouského skladatele **Georga Friedricha Haase** [*1953], je přesto pevně ukotvena v romantické tradici a nepostrádá lyričnost. Její autor vyrůstal ve Vorarlberském údolí ve stínu alpského masivu, což by pro řadu lidí mohla být povznášející zkušenost. On na to ale vzpomíná jinak: „Okolní krajina se mohla jevit nádherně, ale ... život tam byl v 50. a 60. letech odtržen od kulturního dění ve světě.“ Pocit outsidera dovedl Haase k hudbě, v níž najdeme ozvěny temného úzkého údolí jeho dětství. Je nadšeným propagátorem mikrointervalové kompozice, navazuje mimo jiné na našeho Aloise Hábu, Ivana Vyšněgradského, Giacinta Scelsiho, Gérarda Griseyho nebo Harryho Partche. Nesnaží se ale vylepšovat tradiční temperovaný systém ladění. Chce poukázat na rozdíl mezi tím, co je obvyklé, a tím, co je možné. Soustřeďuje se na to, co nám brání odhalit naše sluchové návyky. Inspiruje se také, někdy skrytě jindy otevřeně, například hudbou Schumanna, Mendelssohna nebo Mozarta. Občas přidává k hudbě práci se světlem a tmou, například v celovečerní kompozici *In vain ad.* Od roku 2013 je profesorem skladby na Kolumbijské univerzitě v New Yorku.

Georg Friedrich Haase o sobě a své hudbě...

Není mi příjemné, že jsem zaškatulkovaný jako „mikrotonální skladatel“. Jsem především skladatelem, jenž je svobodný ve výběru prostředků, které pro svou hudbu potřebuje. [...] Jsem skladatel, ne mikrotonalista.

V salcburském Mozarteu sídlil speciální institut, [...] který organizoval sympozia na témata spojená s mikrotonalitou. Navštěvoval jsem je pravidelně. Šlo o dost bizarní akce s absurdními a mizernými skladbami a koncepty. Pokoušely se ospravedlnit svou existenci pouhým faktem, že používaly tóny mimo temperované ladění. [...] strávil jsem hodně času přemítáním o tom, jak dát smysl těm nesmyslům, kterým jsem byl vystaven.

... moje fascinace alikvotním souzvukem má určitě kořeny v jeho technologickém původu: vyrůstal jsem blízko elektrárny. Transformátorová stanice – tajuplné místo s nespočtem kabelů a izolátorů – vydává nepřetržitý alikvotní souzvuk. Svou roli mohou hrát také vzpomínky z mého raného dětství na elektrické přístroje, které vydávaly podobné zvuky.

Napadají mě dvě skladby, v nichž jsem vědomě použil zvuky z okolního prostředí [...] V obou případech šlo o zvuk ledničky.

... mluvím německy s rakouským přízvukem. Mé melodické struktury jsou z velké části odvozeny z rytmu této řeči. Nemám na mysli konkrétní text, který by byl přepsán do hudby [jak by to udělal Janáček]. [...] Spíš jako by člověk slyšel někoho mluvit za zdí – rozpoznáte melodii, ale nerozumíte slovům.

Přes všechny naše zjevné rozdíly [...] jsem se od Ivana Eröda naučil jednomu: měřítkem všeho je Člověk, neboli možnosti dané lidským vnímáním.

[vše z knihy Bálinta Andrása Vargy Tři otázky pro 65 skladatelů, 2011]

Co chcete [jestli vůbec něco], aby si posluchači odnesli z vaší hudby?
Intenzivní pocity. Emocionální zásah. [...]

[z rozhovoru na webu Bachtrack.com, seriál Šest otázek pro současné skladatele]

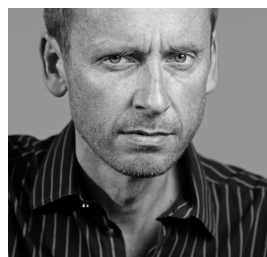
Georg Friedrich Haas: Wer, wenn ich schrie, hörte mich... (1999)

Název pochází z prvního verše Rilkeho první Elegie z Duina:
Kdo, kdybych křičel, kdo by mě zaslechl...

Vyjadřuje pocit bezmoci, který v Haasovi vyvolávaly zprávy o hrůzách války, jež se děly nepříteli daleko na jihovýchod od jeho klidného domu:

„V této Rilkeho větě se zrcadlí také děsivý politický vývoj v Kosovu... Tak bychom mohli křičet, jak chceme, nikdo nás neuslyší. Název vyjadřuje zoufalství nad tím, jak jsme vydáni napospas velkým politickým událostem.“

Dílo vzniklo na objednávku festivalu Salzburger Festspiele, premiéra se uskutečnila 28. července 1999, ansámbl Klangforum Wien dirigoval Sylvain Camreling. Sólistkou byla americká bicistka Robin Schulkowsky, se kterou se Haas poprvé setkal již o deset let dříve. Účinkovala tehdy v kompozici Zerstäubungsgewächse pro 8 bicistů a smyčcový kvartet, první Haasově skladbě, která získala větší ohlas.

Špičkový český hráč na bicí nástroje **Martin Oprašal** [*1968] byl již za studií na konzervatoři a Janáčkově akademii múzických umění (JAMU) členem Filharmonie Brno, Mezinárodního orchestru Gustava Mahlera nebo Orchestru Evropské unie. Byl také jedním ze zakládajících členů Středoevropského souboru bicích nástrojů DAMA DAMA a zvítězil s ním v mezinárodní soutěži bicích orchestrů v Nizozemsku. Spolupracoval s Ivou Bittovou nebo jazzovou legendou Joe Zawinulem, jako sólista i člen komorních ansámbľů vystoupil na mnoha koncertech a festivalech v Evropě, Japonsku a Koreji. Specializuje se zejména na hru na marimbu – pravidelně na svých koncertech uvádí v českých i světových premiérách

skladby napsané pro tento nástroj, natočil a vydal CD Reverberations se sólovou a komorní hudbou pro marimbu. Vede semináře o interpretaci soudobé hudby a je zván do porot interpretačních soutěží. Je vedoucím katedry bicích nástrojů brněnské JAMU, kde také učí komorní hru a hru na melodické nástroje. V roce 2007 založil společně s Martinem Kleiblem OK Percussion Duo zaměřené především na interpretaci současné hudby.

www.okpd.cz

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchester BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhu o kvalitu a šíření české hudby.

Orchester BERG je špičkové těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Vystupuje často mimo tradiční koncertní sály. Orchester BERG je jediným českým orchestrem, který pravidelně objednává a ve světových premiérách na svých akcích uvádí novinky českých skladatelů především mladé generace. Má tak na svém kontě již více než stovku světových premiér. V českých premiérách také představuje tvorbu těch

nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchester BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečníky 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje také s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Národní divadlo, Židovské muzeum v Praze, Centrum současného umění DOX, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se i edukativním projektům.

www.berg.cz

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCE LETOŠNÍ SEZÓNY!

HUDBA K SIRÉNĚ | ... mikrokoncerty ke zkoušce sirén

MÁJOVÁ SIRÉNA S PROCHÁZKOU

středa 1. května 2019 v 11.50 (!) | Park Albertov (Horská 4a, P2)

10.00 - komentovaná procházka po okolí [s rezervací / vstupné 100 Kč]

koncept / hudba: Ian Mikyska [světová premiéra]

Zveme ke svátečnímu májovému zážitku!

Jediná zkouška sirén, která připadá na den volna. Před mikrokoncertem se můžete projít po rozkvetlých parcích v sousedství. A že jich je! Ztracenka, Folimanka, Albertovské svahy...

Nebo se můžete přidat ke komentované procházce po okolí s nadšeným průvodcem Maxem Hutarem.

KONCERT – VSTUP VOLNÝ

Část koncertu vysílá v přímém přenosu Český rozhlas Vltava [od 11:57].

PARALELNÍ SVĚTY | ... skladatelky z Asie
pondělí 6. května 2019 v 19.30, České muzeum hudby

Misato Mochizuki	4D [česká premiéra]
Lu Wang	Cross-Around [česká premiéra]
Karen Tanaka	Invisible Curve [česká premiéra]
Unsub Chin	Xi [česká premiéra]

Orchestr BERG & Peter Vrábel - dirigent

Čtyři skladatelky z Japonska, Jižní Koreje a Číny. Všechny dnes žijí na Západě – v Evropě nebo v USA. Jakou hudbu tvoří? Jak se potkává jejich domovská tradice s tou naší?

přípitek členům KLUBERG po představení M IS FOR...
Eva Kesslová [Orchestr BERG], choreograf Jiří Kylián a patronka KLUBERGu Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGu!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?
Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?
PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.
Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou]

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

Více informací: www.kluberg.cz.

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTERÍ NÁM POMÁHAJÍ!

DÁRCI: RNDr. Ondřej Jäger, RNDr. Jiří Kessler, Ing. Tibor Lopušán, Vlasta Plocková, Eva a Norman Ridenourovi, Petr Somol, manželé Špírkovi

KLUBERG [klub dárců Orchestru BERG]: Petr Adler, Martina & Radvan Bahbouhovi, Soňa Červená, Nevelina Dodovová, Václav Eis, Lucie Chrápavá, Světlana & Ondřej Jägerovi, Adéla Kovářová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jiří Malíř, Jana Maříková, Jáchym Novotný, Vlasta Plocková, Petr Somol, Ivan Studený, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Eva & Ivan Špírkovi, Danilo Tuzar, Vladislava & Martin Valchářovi, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]: Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, manželé Činčerovi, Valerij Durdil, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Pavel Hons, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Drahoslava Krnáčová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Ester Nemjóová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Majka

Semotánová, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

PODPOŘILI: Ministerstvo kultury ČR, Nadační fond Avast, Partnerství OSA

Hlavní město Praha přispělo na aktivity Orchestru BERG v roce 2019 částkou 400 000 Kč.

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: Český rozhlas, HISvoice, Harmonie

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Nafez Rerhuf (Haas), Julián Veverica (Opršál), Karel Šuster (Vrábel), Pavel Hejný (BERG)